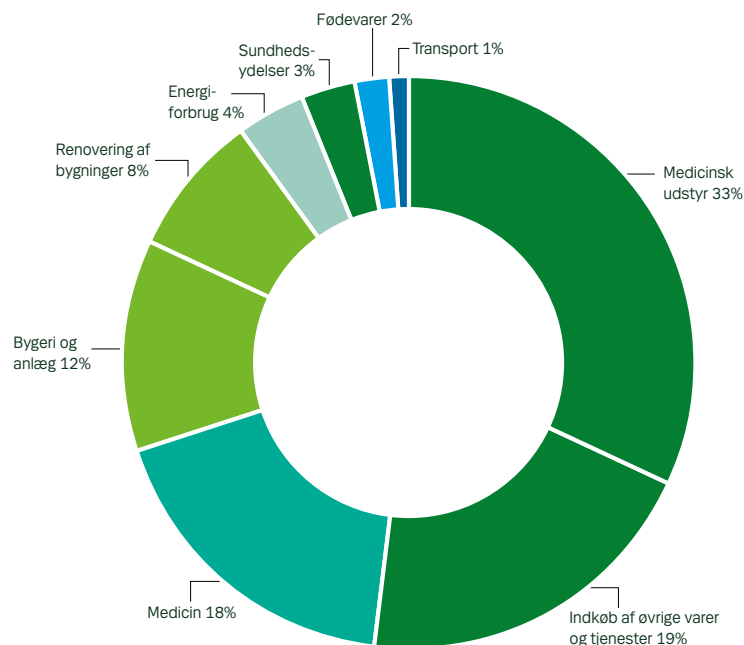

Den Grønne Håndbog

Introduktion

Den grønne omstilling af Region Hovedstaden er i fuld gang, og med et ambitiøst 2030-mål, er der masser at tage fat på. Regionen udledte i 2022 ca. 1,3 millioner ton CO₂, hvoraf 95% kommer fra indkøb og forbrug af varer, byggematerialer, medicin og ydelser der bruges på hospitalerne.

Dette betyder at en ændring i vores indkøb og forbrug er helt essentiel for at nå i mål med den grønne omstilling. Det kan være svært at vide, hvor man skal begynde og hvad der egentlig har en effekt.

Derfor har vi udarbejdet **Den Grønne Håndbog**, som et værktøj der kan bruges til at komme i gang med den grønne omstilling i klinikken. I håndbogen kan I finde gennemtestede indsatser der nemt kan implementeres. Derudover kan I finde inspiration og hjælp til, hvordan I selv identificerer nye indsatser. Håndbogen er dynamisk og der vil løbende komme nye indsatser til i takt med at flere bliver identificeret, testet og godkendt.

Fælles for indsatserne i håndbogen er, at de er testet i klinikken, at der er regnet på miljøbesparelserne og at de er godkendt af relevante organisationer. Indsatserne er godkendt og udarbejdet i samarbejde med regionens Infektionshygiejniske Enheder, MED og Arbejdsmiljø i Center for HR og Uddannelse, Klinisk Farmaceutisk Service samt Enhed for Kvalitet, Forskning og Patientsikkerhed. Det vil sige, at de indsatser der findes i **Den Grønne Håndbog** er patientsikre og klar til at blive implementeret i klinikken.

Det er muligt at filtrere ud fra faggruppe, så man får vist relevante indsatser. Det vil sige, at man som f.eks. plejepersonale kan nøjes med at få vist de indsatser som er relevante for den kliniske hverdag man befinder sig i, og som giver mening at implementere.

Den Grønne Håndbog er udviklet af Sektion for grønne og innovative indkøb, Center for Økonomi, der består af tværfaglige dedikerede medarbejdere. Det er både sygeplejersker, ingeniører og miljøfaglige profiler, som arbejder med den grønne omstilling af hele regionens indkøb og forbrug, blandt andet ved at bistå med grønne krav i udbud og ved at kigge ind i forbrug og adfærd i klinikken.

Sådan kommer I i gang med den grønne omstilling

Kig håndbogen igennem og udvælg indsætter, som I gerne vil starte med at implementere.

Udvælg 1-2 indsætter ad gangen afhængig af hvor omfattende de er og hvor store ændringer det kræver lokalt hos jer.

Inddrag jeres leder, lokale grønne ambassadør eller anden relevant nøgleperson for at planlægge hvordan I kommer i gang bedst muligt.

Når I succesfuldt har implementeret en indsats, bedes I venligst sende en mail med jeres afdelingsnavn og hvilke(n) indsats(er) I har implementeret til Sektion for grønne og innovative indkøb på:

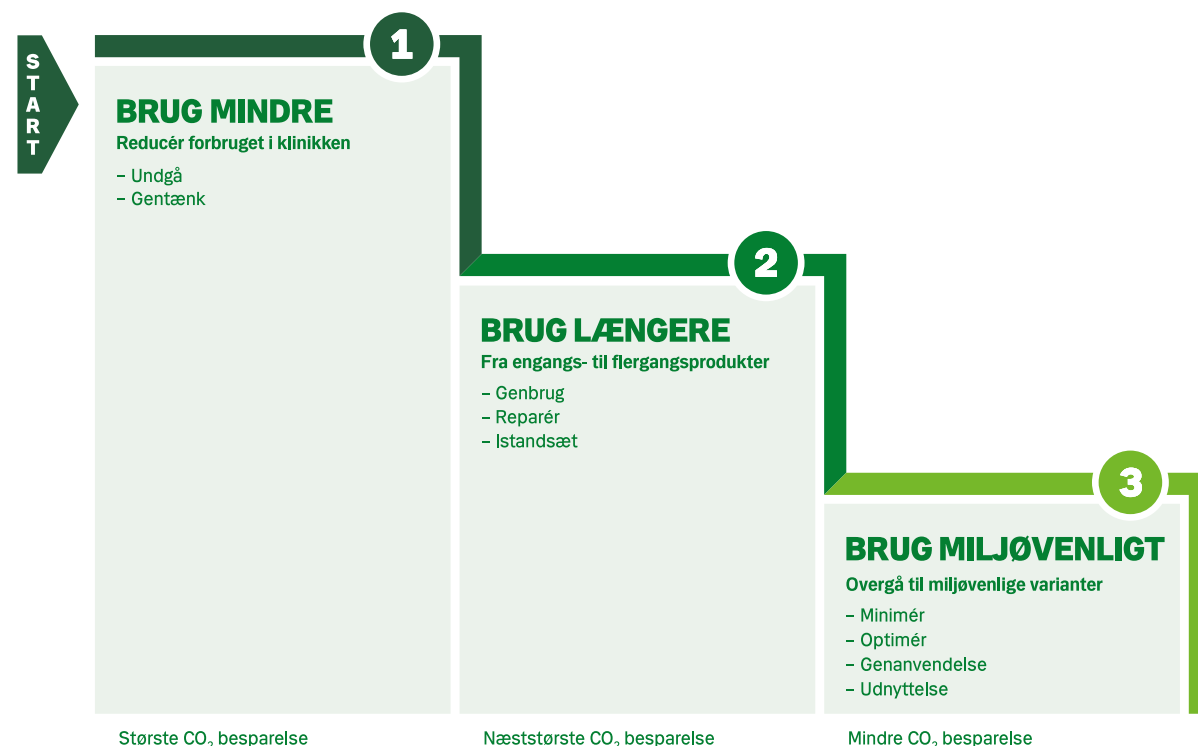
✉ groenregion.center-for-oekonomi@regionh.dk.

Produktion af alle de produkter og varer vi køber og forbruger i Region Hovedstaden har en stor miljø- og klimabelastning. Miljø- og klimabelastningen fra hospitalerne er enorm og den forbrugsrelaterede udledning står for 95% af regionens samlede klimaaftryk. For at nå målsætningen med en reduktion på 50% af klimabelastningen i 2030 skal der de næste år ske en stor ændring i forbrugsadfærd med fokus på;

- **At bruge mindre:** prioriter behandlinger, forebyg og reducer forbruget af diverse produkter i klinikken
- **At bruge længere:** en overgang til cirkulær økonomi, hvor produkters levetid forlænges (bl.a. reparation) og overgang fra engangs- til flergangsprodukter
- **At bruge miljøvenligt:** en omstilling til mere miljøvenlige produkter

Indkøb og forbrug påvirkes i høj grad af klinikernes valg og adfærd på hospitalerne. Den grønne trappe er en oversigt med ni forskellige grønne strategier, som vi skal prioritere ud fra. Vi skal så højt op som muligt på trappen og jeres fornemmeste opgave i klinikkerne er at reducere forbruget, da det giver den største reduktion i miljø- og klimabelastningen samt sparer penge.

DEN GRØNNE TRAPPE

Har I andre ideer til nye indsætter, så skriv til os i Sektion for grønne og innovative indkøb, så finder vi ud af at teste tiltaget og vurdere om det kan komme med i Den Grønne Håndbog.

FAQ

HVOR FINDER JEG VARENUMRE?

Varenumre kan ses i SAP og på bestillingsbrikken. Varenumre på anbefalede produkter i håndbogen fremgår af de enkelte indsatser.

HVEM KAN JEG KONTAKTE HVIS JEG HAR GODE IDEER OG/ ELLER SPØRGSMÅL?

Du kan kontakte Sektion for grønne og innovative indkøb på:

✉ groenregion.center-for-oekonomi@regionh.dk

ER DET GODKENDT AF HYGIEJNEENHEDEN?

Alle indsatser er godkendt af regionens Infektionshygiejniske Enheder, som også har skrevet afsnittene omkring hygiejne under hver indsats.

HVORNÅR SKAL JEG KONSULTERE MED HYGIEJNEENHEDEN?

Alle indsatser er godkendt af regionens Infektionshygiejniske Enheder, som også har skrevet afsnittene omkring hygiejne under hver indsats. Hvis det er nødvendigt at konsultere med din lokale hygiejnesygeplejerske inden implementering vil det fremgå af hygiejne-afsnittet.

Du kan kontakte din lokale hygiejnesygeplejerske ved tvivl.

BLIVER DET DYRERE?

Ofte koster den grønne omstilling ikke noget og kan faktisk spare jer penge. Det grønneste I kan gøre er at bruge mindre og et reduceret forbrug af diverse produkter vil reducere jeres udgifter. At bruge produkterne længere, f.eks. overgå til flergangsprodukter og reparere de produkter I allerede har, vil også resultere i færre indkøb af nye produkter. At bruge miljøvenlige produkter kan i nogle tilfælde være dyrere at indkøbe, men omkostninger hertil vil ofte kunne opvejes af at gennemgå og reducere forbruget.

HVEM SKAL JEG INFORMERE NÅR JEG INDFØRER EN INDSATS?

Du kan kontakte Sektion for grønne og innovative indkøb på:

✉ groenregion.center-for-oekonomi@regionh.dk

HVEM ER MIN BRIKANSVARLIGE?

Det vil din leder kunne informere dig om.

HVEM ER SEKTION FOR GRØNNE OG INNOVATIVE INDKØB?

Sektionen for grønne og innovative indkøb er en sektion i Koncernindkøb i Region Hovedstadens Center for Økonomi. Teamet består af sygeplejersker, ingeniører og miljøfaglige profiler som arbejder dagligt med grønne indkøb og forbrug i hele Region Hovedstaden.

Teamet kan altid kontaktes på: ✉ groenregion.center-for-oekonomi@regionh.dk

Navne og kontaktoplysninger på de enkelte teammedlemmer kan ses her:

Organisation > Organisering > Regionsråd, koncerndirektion og koncerntre > Center for Økonomi > Koncernindkøb Center for Økonomi > Kontakter i Grønne og Innovative indkøb

HVAD ER CO₂?

CO₂e (kuldioxidækvivalenter) er en måleenhed og en betegnelse, der bruges til at sammenligne drivhusgassers udledning. Drivhusgasser har forskelligt potentiale til at forårsage global opvarmning, derfor omregnes mængderne af andre drivhusgasser til det, som ville være den samme klimapåvirkning, hvis det var CO₂.

CO₂e bruges til at vurdere og sammenligne klimapåvirkningen af forskellige produkter, tjenester eller aktiviteter. Dette hjælper forbrugere og beslutningstagere med at træffe mere informerede valg for at reducere klimaaftrykket. For eksempel kan det bruges til at sammenligne CO₂e-udledningen fra forskellige typer produkter, fødevarer eller biler for at finde mere klimavenlige muligheder.

FAQ

HVAD SVARER X KG CO₂ TIL?

1 kg CO₂e svarer til at en almindelig 5 watt elpære som kan lyse i 66 dage.

100 kg CO₂e svarer til kørsel i en standard benzinbil fra København til Berlin (413 km)

1000 kg CO₂e svarer til en flytur fra København til New York (Flyve i 8,3 timer)

HVORDAN AFFALDSSORTERER VI?

Du kan finde information om regionens affaldshåndtering på intranettet. Her kan du blandt andet finde en sorteringsvejledning, en håndbog i sortering, plancher og mærkater samt E-læring. <https://intranet.regionh.dk/koncerncentre/service/affald-genbrug-donation/affald/Sider/affaldshaandtering.aspx>

HVORDAN KAN JEG SE EFFEKTEN?

Hvis I informerer Sektionen for grønne og innovative indkøb på groenregion.center-for-oekonomi@regionh.dk om at I har gennemført en indsats, så vil det blive registreret og I vil kunne se det i jeres afdeling eller hospitals fremtidige klimaregnskab. Det kan være svært direkte for den enkelte at se effekten, men I vil måske opdage at jeres forbrug falder og at I har mindre affald.

Regionen bruger en Klimastyringsmodel, som løbende vil kunne måle effekten af de indsatser vi sætter i gang i regionen. Der kan læses mere om klimastyringsmodellen her: <https://intranet.regionh.dk/koncerncentre/nyheder/intranetnyheder/Sider/Ny-ambitioes-klimamaalsaetning-for-2030-vedtaget-af-regionsraadet.aspx>

KAN JEG BLIVE GRØN AMBASSADØR/FÅ TIMER AFSAT TIL ARBEJDET MED DEN GRØNNE OMSTILLING?

Det skal aftales lokalt med din leder.

KAN JEG SE HVILKE PRODUKTER DER ER MILJØVENLIGE I SAP?

Nej, det er desværre ikke muligt på nuværende tidspunkt, men mulighederne undersøges.

HVAD GØR ET PRODUKT MILJØVENLIGT?

Først og fremmest er flergangsprodukter at foretrække fremfor engangsprodukter – også selvom et flergangsprodukt skal rengøres eller steriliseres.

Hvis det derimod er nødvendigt med et engangsprodukt, så er det bl.a. både materialet og vægten af produktet der har betydning for dets miljø- og klimabelastning. Som tommelfingerregel kan man sige, at jo mindre et produkt vejer jo bedre er det miljømæssigt, idet færre ressourcer er gået til produktionen af det. Men helt så simpelt er det ikke og det er ikke altid denne tommelfingerregel gælder – materialet kan nemlig også have stor indflydelse på et produkts miljøprofil. Nogle materialer har nemlig en værre miljøprofil end andre, det tæller blandt andet materialer som metal og plastik, mens andre er mindre miljøtunge som f.eks. pap og papir. Dette gælder dog kun, når man sammenligner engangsprodukter med andre engangsprodukter. For det mest miljøvenlige er nemlig stadig at bruge flergangsprodukter og det vil sige, at et tungt porcelænskrus er langt mere miljøvenligt end et meget let papkrus også selvom opvasken regnes med.

HVORDAN FORBRUGER MAN "MILJØVENLIGT"?

Man forbruger miljøvenligt ved at bruge mindre, bruge tingene længere og vælge miljøvenlige produkter. For mere information om dette, se afsnittet om Sådan kommer I i gang med den grønne omstilling.

HVEM HAR UDARBEJDET HÅNDBOGEN?

Håndbogen er et samarbejde mellem tidligere klinikere fra Region Hovedstadens Sektion for grønne og innovative indkøb, regionens Infektionshygiejniske Enheder, MED og Arbejds miljø i Center for HR og Uddannelse, Klinisk Farmaceutisk Service samt Enhed for Kvalitet, Forskning og Patientsikkerhed.

HVEM HAR TESTET INDSATSERNE?

Sektion for grønne og innovative indkøb i samarbejde med lokale klinikere på tværs af alle regionens hospitaler.

Afdækningsserviet

KORT INTRODUKTION

Der anvendes dagligt afdækningsservietter ved forskellige procedurer – f.eks. i laboratorier. Der er stort potentiale for at reducere forbruget og flytte en større del af det resterende forbrug over på et miljøvenligere produkt.

SÅDAN GØR I

1. Lav en vurdering af hvorvidt der er behov for at anvende en afdækningsserviet eller om det er tilstrækkeligt at aftørre arbejdsbordet med en for-doseret rengøringsklud før og efter proceduren
2. Lav en vurdering af om afdækningsservietten skal skiftes eller om den stadig kan anvendes
3. Opdater jeres VIP vejledning med den nye anbefaling/retningslinje
4. Informer den brikansvarlige, så I kan få oprettet en brik med varenummer på de mere miljøvenlige afdækningsservietter og få fjernet brikken med de eksisterende afdækningsservietter.

FAKTA

Mere miljøvenlig afdækningsserviet fra ONEMED: Blodtagningsserviet 50x37 cm
Varenummer 106503

Afdækningsserviet fra Hounisen: 48 x 59 cm
Varenummer 1799.4859

MILJØ OG KLIMA

Mindre materiale medfører en reduktion i både affaldsmængde og CO₂-udledning.

HYGIEJNE

Arbejdsbordet rengøres altid med en for-doseret rengøringsklud uanset om der er anvendt afdækningsserviet eller ej.

ARBEJDSMILJØ

Der er ikke umiddelbart arbejdsmiljømæssige fordele eller ulemper ved initiativet.

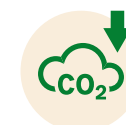
ERFARINGER MED INDSATSEN

"I et enkelt område i laboratoriet har vi besluttet, at når der arbejdes med blod fra åbne blodprøvetagningsglas, anvendes afdækningsserviet."

Kontakt: Louise Larnkjær Lassen, Bioanalytikerunderviser

Afdeling for Genomisk Medicin, Rigshospitalet.

✉ louise.larnkjaer.lassen@regionh.dk ☎ 91177773

36 %
reduktion i CO₂

Udskiftningen af afdækningsserviet fra Hounisen til blodtagningsservietten fra ONEMED giver en betydelig besparelse, som det fremgår af beregningerne.

65 %
reduktion i affald

86 %
økonomisk besparelse

Du kan læse mere
om håndbogen på
Intranettet ved at
søge på "Den Grønne
Håndbog"

Brug længere

Blomstervaser

KORT INTRODUKTION

Region Hovedstaden køber årligt ca. 10.000 engangsvaser til blomster. Engangsvaser skal foldes af plejepersonalet og udleveres til patienter og påførende. Mange oplever at vasen nemt vælter og ikke fungerer optimalt. Ved at overgå til flergangsvaser er der derfor potentiale for at spare CO₂, økonomi, affald og tid.

SÅDAN GØR I

1. Overvej om I nemt kan overgå til flergangsvasen, samt hvor mange vaser I har behov for at indkøbe
2. Undersøg om det er muligt for jer at vaske flergangsvasen i f.eks. en bækkenkoger eller instrumentopvaskemaskine
3. Informer den brikansvarlige om at I ikke længere skal have engangsvaserne, så brikken kan fjernes og flergangsvaserne kan indkøbes i SAP
4. Informer pleje- og servicepersonale om den nye arbejdsgang med afvaskning.

FAKTA

Flergangsvase varenr. 14147601

Nuværende engangsvase varenr. 28771

Der kan også søges i SAP for flere alternativer til flergangsvasen ved at skrive *vase* i søgefeltet

MILJØ OG KLIMA

Ved at overgå til flergangsvasen er der på længere sigt mulighed for at spare CO₂, økonomi og affald.

CO₂-udledningen svarer til en flyvetur fra København til Malaga.

HYGIEJNE

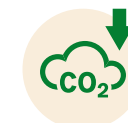
Vaser betragtes som ikke kritisk udstyr og kan dermed rengøres i en bækkenkoger eller i en instrumentopvasker.

ARBEJDSMILJØ

Et reduceret forbrug af engangsvaser vil spare arbejdsgange, fx foldning og optørring ved væltet vase. Disse vil dog blive erstattet af andre arbejdsgange, fx rengøring og oprydning (stille på plads) af flergangsvaser.

ANDET

Afskårne blomster uden ståltråd affaldssorteres som restaffald/madaffald.

470 KG
reduktion i CO₂

Beregningerne er baseret på at det samlede forbrug af engangsvaser på 10.200 stk. erstattes med flergangsvaser i stål, som vaskes og er i flow.

380 KG
reduktion i affald

110.000 KR
økonomisk besparelse

Du kan læse mere
om håndbogen på
Intranettet ved at
søge på "Den Grønne
Håndbog"

Engangssugestykker

BLÅ MÅTTER

KORT INTRODUKTION

Der blev i 2022 indkøbt 3.345.900 stk. engangs-sugestykker (blå måtter) i Region Hovedstaden. Der er potentiale for at reducere forbruget og i andre sammenhænge erstatte det med et mindre produkt.

SÅDAN GØR I

1. Lav en vurdering af hvorvidt der er behov for at anvende et sugestykke
2. Ved behov for et sugestykke overvej da om du kan anvende et mindre underlag f.eks. ved blodprøvetagning eller anlæggelse af PVK
3. Opdater jeres VIP vejledning med den nye anbefaling/retningslinje
4. Informer den brikansvarlige, så I kan få oprettet en brik med varenummer på de mindre underlag/sugestykker.

FAKTA

Mindre underlag: Blodtagningsserviet 50x37 cm
Varenummer 106503
Mindre sugestykke: 60x30 cm
Varenummer 330220
Nuværende sugestykke: 60x60 cm
Varenummer 1000017868

MILJØ OG KLIMA

Mindre forbrug medfører en reduktion i både affaldsmængde, CO₂-udledning og økonomi.

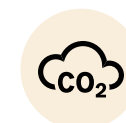
CO₂-udledningen svarer til 682 computerskærme.

HYGIEJNE

Ved anlæggelse af PVK anbefales det at bruge en Blodtagningsserviet 50x37 cm.

ARBEJDSMILJØ

Et reduceret forbrug af engangssugestykker vil ikke give større eller mindre risiko forbundet med selve arbejdet. Den opfyldningsansvarlige og portøren vil kunne mærke, at behovet for opfyldning og afhentning af affald bliver mindre.

300 TON
CO₂

Forbruget af 3.3 mio engangs-sugestykker i år 2022 har medført følgende tal.

80 TON
affald

1.8 MIO. KR
økonomi

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Flergangsservice

KORT INTRODUKTION

Der bruges enorme mængder engangsservice i regionen, og selvom det kan virke som en lille ting, så er der store reduktioner at hente på miljøet og økonomien, hvis vi bruger flergangsservice alle de steder det er muligt.

SÅDAN GØR I

1. Lav en vurdering af hvorvidt det er muligt for jer at overgå til flergangsservice. Har I selv vaskekapacitet eller afhentes service og vaskes andetsteds?
2. Hvis I har mulighed for at bruge flergangsservice og I allerede har det på kontoret/afdelingen, så oplys dine kollegaer om fordelene ved at benytte flergangsservice
3. Hvis I har mulighed for at bruge flergangsservice, men I ikke allerede har det tilgængeligt, så kan det indkøbes gennem SAP – se mere under fakta

FAKTA

I SAP kan I fremsøge alle varer, som er på indkøbsaftale og derigennem bestille, hvis I har behov for at købe flergangsservice. I kan f.eks. skrive *drikkeglas* eller *tallerken* i søgefeltet.

MILJØ OG KLIMA

Region Midt og Miljøstyrelsen har regnet på miljøbelastningen for henholdsvis engangsservice (EPS krus og papkrus) og flergangsservice (porcelæn og plast).

Kilde: <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2020/06/978-87-7038-193-2.pdf>

CO₂-udledningen svarer til 109 standard bærbare computere.

HYGIEJNE

Service til patienter skal altid vaskes i opvaskemaskine ved en temperatur i slutskyllet på 80 grader. Rent service til patienter opbevares i lukkede skuffer eller skabe og håndteres med rene hænder. Der er ikke særlige infektionshygiejniske krav til opbevaring eller rengøring af service som anvendes af personale i lokale personalerum.

ARBEJDSMILJØ

Et reduceret forbrug af engangsservice vil spare arbejdsgange, fx færre afhentninger af affald, bestilling af varer, m.m. Disse vil dog blive erstattet af andre, fx tungere løft, opfyldning og tømning af opvaskemaskine m.m. Dermed kan redueringen af brugen af engangsservice medføre flere fysisk krævende opgaver på kontoret/afdelingen.

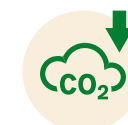
ERFARINGER MED INDSATSEN

"I Fertilitetsklinikken har vi besluttet at stoppe brugen af engangsservice og i stedet udelukkende anvende flergangsservice både til vores patienter og personale. Det har en positiv indflydelse for os alle at arbejde med den grønne omstilling og være med til at gøre en forskel i forhold til klimabelastning. Samtidig giver det en øget kvalitetsoplevelse at anvende flergangsservice fremfor pap- og plastiks service – derudover har vi sparet penge".

Tina Vistisen, oversygeplejerske

Fertilitetsklinik, Herlev og Gentofte Hospital

✉ tina.vistisen@regionh.dk ☎ 38684870

29,5 TON
reduktion i CO₂

Ved overgangen fra engangs- til flergangsservice er der stort potentiale for at reducere CO₂ aftrykket og affaldsmængden for en 1 årig periode samt en økonomisk besparelse for en 3 årig periode.

2.710 TON
reduktion i affald

1.4 MIO KR
økonomisk besparelse

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Genbrugsplatform

KORT INTRODUKTION

Genbrugsplatformen er en online platform til formidling af genbrugsmøbler i regionen men der findes også andre brugte ting på platformen f.eks. medicoudstyr. Alle hospitaler og virksomheder i Region Hovedstaden har adgang til platformen og kan herigennem rekvirere genbrugsmøbler kvit og frit. Møblerne opbevares på Genbrug og Donations lager og vil blive fragtet gratis til en ny ejer.

SÅDAN GØR I

1. Har I behov for nye møbler? Eller har I møbler i overskud, som I ikke anvender længere?
2. Kig først i Genbrugsplatformen og se om I kan få dækket jeres behov for nye møbler ved at bestille brugte møbler. Lav ligeledes en bestilling til afhentning af møbler, som I ikke anvender, så andre kan få glæde af dem
3. Hvert hospital og virksomhed i regionen har et unikt brugernavn/login, som skal bruges til at logge på Genbrugsplatformen. Du kan se dit hospital/virksomheds login oplysninger på Intranettet
4. Åbn **Genbrugsplatformen** via linket i den elektroniske udgave af Den Grønne Håndbog.

MILJØ OG KLIMA

Ved at genbruge møbler reducerer vi indkøb af nye møbler, som både er medvirkende til en økonomisk besparelse og mindre miljøbelastning og bortskaffelse. CO₂-udledningen svarer til 11 kg kaffebønner.

HYGIEJNE

Ud over eventuelle designkrav på dit hospital eller virksomhed, skal I også tage stilling til hygiejnekrav i det miljø, hvor møblerne skal anvendes.

Krav til hygiejne deles op i tre kategorier:

1. Møbler til administrationsmiljøer
2. Møbler til kontorer i behandlingsområder, venturum og psykiatriske afdelinger
3. Møbler til ambulatorier, kliniske afdelinger og lignende.

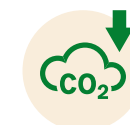
Se en detaljeret oversigt på Intranet.

ARBEJDSMILJØ

Arbejds miljøet vil ikke blive påvirket, da arbejdsgangen er uændret i forhold til levering uanset om det er en brugt møbel eller et nyt møbel fra en leverandør.

ANDET

Der kan være særlige krav til designlinjen på dit hospital/virksomhed. Det er derfor vigtigt, at du sætter dig ind i designkravene, inden du bestiller møbler fra Genbrugsplatformen. Er du i tvivl, så tag kontakt til din nærmeste leder. Kun produkter der opfylder regionens sikkerheds- og hygiejnekrav vil blive genbrugt.

35 KG
reduktion i CO₂

Ved at genbruge et møbel spares der i gennemsnit pr. møbel.

15 KG
reduktion i affald

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Kemi i plastmaterialer

PVC OG FTALATER

KORT INTRODUKTION

PVC findes i en række produkter til klinisk brug. PVC indeholder ofte blødgørere af typen ftalater. Det er tilladt at bruge ftalater i medicinske produkter selv om flere er klassificerede som værende kræftfremkaldende, skadelige for arveanlæg eller forplantningsevnen. Der er dog mærkningspligt for de klassificerede ftalater. Ftalaterne diffunderer ud af PVC materialet og kan derved skade både patienter og personale. Børn er mest udsatte for påvirkning.

SÅDAN GØR I

1. Kortlæg hvilke produkter I bruger, som potentielt kan indeholde PVC (typisk bløde plastartikler). Kig efter mærkninger på emballagen. Se eksempler ud til højre
2. Afdæk om der findes et alternativ uden PVC eller ftalat. Det vil leverandøren kunne oplyse eller se listen over produkter som indeholder ftalater i online udgaven af **Den Grønne Håndbog**
3. Overvej om produktet kan udskiftes uden testforløb. Nogle produkter kræver en test af funktionaliteten for at sikre patientsikkerheden
4. Informer relevante aktører om nyt produkt f.eks. i nyhedsbrev eller til personalemøde. Husk at informere afdelingens brik ansvarsvarlig.

FAKTA

De fleste kliniske produkter som indeholder ftalater er ikke udbudsvarer, derfor finder man ofte ftalater i produkter som bruges af få afdelinger som selv vælger hvilket produkt man anvender lokalt. Derfor er det svært at undgå at der indkøbes produkter indeholdende ftalater. Ofte er der desværre ikke alternativer til de produkter.

MILJØ OG KLIMA

Produktionen af PVC udgør en stor miljøbelastning og er en potentiel sundhedsrisiko for ansatte i produktionen, samt beboere i umiddelbar nærhed af produktionsstederne. Desuden er både bortskaffelse og genanvendelse af PVC meget miljøbelastende.

ARBEJDSMILJØ

Ved håndtering af kliniske produkter indeholdende ftalater er der en potentiel risiko for at personalet kan blive udsat for kemi. En udskiftning af produkter med PVC og ftalat til alternativer uden kan minimere risikoen forbundet med arbejdet.

PATIENTSIKKERHED/KVALITET:

Ved brug af produkter som indeholder PVC og/eller ftalater udsætter vi vores patienter for en potentiel sundhedsrisiko samtidig med at vi behandler dem. Ufødte, for tidlig fødte og små børn er særligt disponerede for påvirkning.

Birgitte Jensen, anæstesisygeplejerske

Juliane Marie Centret, Anæstesi- og Operationsklinikken.

✉ birgitte.jensen.04@regionh.dk ☎ 35458044

Referencer samt links for yderligere information

2021-06-23-PVC-briefing-FINAL.pdf

2023-05-Towards-PVC-free-healthcare.pdf

https://laegemiddelstyrelsen.dk/da/udgivelser/2015/vejledning-til-regioner-og-kommuner-om-reduktion-af-ftalater-ved-indkoeb-af-medicinsk-udstyr/~/_media/ABBB1032ABE942EAAE1041284401FB16.ashx

Ftalat
(Her det klassificerede DEHP)

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Klinisk risikoaffald

KORT INTRODUKTION

Region Hovedstaden bruger årligt ca. 250.000 beholdere til klinisk risikoaffald. Reglerne for affaldshåndtering gør, at beholderne kun må fyldes én gang. Herefter bliver de samlet ind og transporteret direkte til forbrænding. Nye beholdere i genanvendt plast og pap er derfor et vigtigt skridt i den rigtige retning i forhold til den grønne omstilling.

SÅDAN GØR I

1. Der kan herske tvivl om hvordan utensilier, poser med kropsvæsker og tom emballage skal håndteres, når det skal bortskaffes. Få overblikket her på Intranettet: **Service > Affald, genbrug og donation > Affald > Affaldstyper**
2. Som alternativ til beholdere i plast findes der papbeholdere. Beholdere i pap benyttes til alt ikke-stikkende og ikke-dryppende klinisk risikoaffald. Papbeholderne skal have en innerliner, som er en tyk plastpose. Denne innerliner sørger for, at papbeholderen ikke bliver fugtig, da dette kan skabe problemer under transport. Kig på muligheden for at anvende papbeholdere til klinisk risikoaffald lokalt i jeres klinik
3. Anvendes den rette størrelse beholder til formålet? Fyldes beholderne helt op som anbefalet?
4. Informer relevante aktører om de nye beholdere f.eks. i et nyhedsbrev eller til personalemøde. Informer den brikansvarlige, så I kan få oprettet en brik med varenumre på de nye beholdere og evt. få fjernet brikken med de andre tidligere anvendte varenumre.

FAKTA

25 liter, varenummer 7230 (Mål : 236x236x442 mm.)

40 liter, varenummer 7232 (Mål : 300x300x445 mm.)

Innerliner til 40 liter, varenummer 7233

50 liter, varenummer 7250 (Mål : 286x386x482 mm.)

OBS målene på papbeholderne på 25L og 50L, da de ikke passer under alle arbejdsborde pga. papbeholderens højde

MILJØ OG KLIMA

Med de nye beholdere i genanvendt plast og i pap, som vi er skiftet til, kan vi på regionsplan reducere vores klimaaftryk med hele 349 tons CO₂. Alene overgangen fra plastbeholdere til papbeholdere resulterer i en besparelse i CO₂-udledningen på hele 32 %, og så koster de tilmed kun ca. halvdelen i forhold til plastbeholderne i tilsvarende størrelser. Papbeholderne vejer også mindre og der opnås derved ligeledes en reduktion på 450 kg affald ved blot en udskiftning af produktet. CO₂-udledningen svarer til en produktion af 48 mellemstore benzinbiler.

ARBEJDSMILJØ

Arbejdsmiljøet vil ikke blive påvirket, da arbejdsgangen er uændret i forhold til afhentning af klinisk risikoaffald uanset om det er beholdere af plast, genanvendt plast eller pap.

ERFARINGER MED INDSATSEN

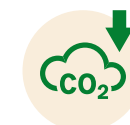
"Personalet er glade for de nye kasser, da de er meget nemmere at samle, lukke og løfte. Man skal dog være forsigtig, da man kan skære sig på pappet.

Til sammenligning var de tidligere affaldsspande til klinisk risikoaffald både tunge og besværlige at lukke. En sidegevinst udover det miljømæssige er også at de er væsentlig billigere end de gamle i plast. Så på vores afd. er vi meget tilfredse".

Kontakt Marianne Røndbjerg, ledende bioanalytiker

Klinisk Immunologisk Afdeling, Nordsjællands Hospital – Hillerød

✉ marianne.roendbjerg@regionh.dk ☎ 48297191

349 TONS
reduktion i CO₂

Ændring af beholdere i virgin plast til beholdere i genanvendt plast og pap medfører følgende reduktioner.

450 KG
reduktion i affald

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Lejepapir

KORT INTRODUKTION

Lejepapir bruges i dag overalt i Regionen til afdækning af lejer i forbindelse med forskellige undersøgelser. Der er stort potentiale for at reducere forbruget og flytte en større del af det resterende forbrug over på et miljøvenligt produkt.

SÅDAN GØR I

1. Ud fra den gældende VIP-vejledning kan der laves en vurdering om, hvorvidt det ved jeres patientforløb er nødvendigt med lejepapir. OBS ved undersøgelser uden lejepapir anbefales det, at man er opmærksom på beskyttelse af lejet fra patienters sko, bæltter, mm.
2. Hvis I både har patientforløb hvor lejepapir kan undværes og forløb hvor det er nødvendigt, så overvej da om det vil være muligt, at der ved hvert patientforløb skelnes mellem om man skal trække lejepapir over lejet eller ej
3. Ved behov for lejepapir, overvej da om I kan anvende et lejepapir uden plastik på bagsiden. Dette anbefales til undersøgelser, hvor der som udgangspunkt ikke er spild af væske
4. Lejebetræk rengøres altid med en for-doseret rengøringsklud mellem hver patient. Ved forurening med blod eller sekret/ekskret skal der efterfølgende desinficeres med sprit- eller klorholdigt desinfektionsmiddel
5. Informer den brikansvarlige, så I kan få oprettet en brik med varenummer på det hvide lejepapir og evt. få fjernet brikken med det blå lejepapir.

FAKTA

Hvidt lejepapir (50cm): Varenummer 4605

Hvidt lejepapir (70cm): Varenummer 4625

MILJØ OG KLIMA

En reduktion i forbruget af lejepapir giver den største reduktion i både affaldsmængde og CO₂-udledning idet vi helt overflødiggør et forbrug vi har i dag.

HYGIEJNE

I VIP-vejledningen kan der læses, hvornår det er hygiejnisk forsvarligt at fjerne lejepapiret, samt hvornår man bør bruge det hvide lejepapir uden plast eller det blå med plast. Læs mere i VIP; "Generelle infektionshygiejniske forholdsregler for sundhedspersonale".

ARBEJDSMILJØ

Ved et reduceret forbrug af lejepapir vil det spare en arbejdsgang både for den enkelte kliniker, den opfyldningsansvarlige og portøren, som henter affald. Derudover vil det også være en fordel med færre stræk og buk ved et reduceret forbrug af lejepapir.

ERFARINGER MED INDSATSEN

"I Afdeling for Røntgen og Skanning laver vi en vurdering i forhold til hvilke patientforløb der er behov for lejepapir og i hvilke forløb vi kan undvære det. I de forløb hvor vi ikke kan undvære lejepapiret er vi begyndt at anvende det hvide lejepapir uden plastik og har dermed næsten udfaset anvendelsen af det blå lejepapir. Det har en positiv indflydelse for vores medarbejdere at arbejde med den grønne omstilling og være med til at gøre en forskel i forhold til regionens klimabelastning. Derudover er der også fordele for det fysiske arbejdsmiljø, at vi undgår unødige buk og stræk ved anvendelse af lejepapir".

Margit Bodil Bahnsen, oversygeplejerske,

Afdeling for Røntgen og Skanning 2023, Rigshospitalet

✉ margit.bahnsen@regionh.dk ☎ 35459432

47%

reduktion i CO₂

Udskiftningen af det blå lejepapir med plast til det hvide lejepapir i ren papir giver en betydelig besparelse som det fremgår af beregningerne.

24%

reduktion i affald

36%

økonomisk besparelse

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Markeringspen

KORT INTRODUKTION

Markeringspenne og tuscher anvendes til forskellige kliniske arbejdsgange f.eks. optegning ved allergiudredning og forud for mange procedurer som f.eks. operative indgreb, stomianlæggelse og lignende.

SÅDAN GØR I

1. Overvej om markeringspen kan genanvendes til samme patient til markering og optegning på hel hud. Steril markeringspen anvendes til sterile procedurer. Markering og optegning med usteril pen anvendes kun til samme patient. Er dette ikke en mulighed så følg de næste punkter
2. Vælg den mindste og tyndeste tusch du kan arbejde med. Jo mindre materiale desto bedre. Overvej om tuschen kan genbruges til samme patient, eller sendes med patienten videre i deres forløb
3. Fjern store, tykke markeringspen/tuscher fra sortimentet hvis disse kan undværes helt
4. Informer brikansvarlig om det nye produkt og at brikken skal opdateres.

FAKTA

Markeringspenne findes i mange varianter i almindelig str., f.eks.

Steril markeringspen varenr. AS_2750

Steril markeringspen varenr. AS_2700-I

Usteril markeringspen varenr. AS_2700BN-I

Den lille markeringspen findes kun som usteril variant med varenr. as_2715bn-i

MILJØ OG KLIMA

Hvis en markeringspen ikke kan genbruges kan man spare væsentlig på CO₂ samt reducere affaldsmængde ved at vælge et mindre produkt. Ved 1000 stk. kan der reduceres ved en overgang fra varenummer AS_2700BN-I til en mindre pen varenummer as_2715bn-i. CO₂-udledningen svarer til 39 kg ristede kaffebønner.

HYGIEJNE

Steril markeringspen anvendes til sterile procedurer. Markering og optegning med usteril pen anvendes kun til samme patient og kan anvendes flere gange, så længe der kun tegnes på hel hud.

ANDET

For at forebygge krydskontaminering skal man altid følge de gældende VIP vejledninger. Af patientsikkerhedsmæssige årsager anbefales at bruge en markeringspen som er godkendt til formålet.

Links for yderligere information

[Generelle infektionshygiejniske forholdsregler for sundhedspersonale](#)

[Sikkerhed ved invasive og kirurgiske procedurer herunder operation](#)

Husk at kigge i din lokale VIP vejledning

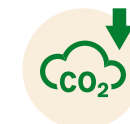
Marie Colombo, oversygeplejerske

✉ marie.louise.duerlund.colombo.01@regionh.dk ☎ 38625883

Susanne Skovsø Petersen, Klinisk udviklingssygeplejerske

✉ susanne.skovsoe.petersen@regionh.dk ☎ 60226969

Ortopæd. Kirurgisk operationsgang 754, Hvidovre Hospital

39 KG
reduktion i CO₂

Beregninger viser potentialet ved at udskifte 1000 stk. af eksisterende markeringspenne med 1000 stk. markeringspenne i en mindre udgave.

6,5 KG
reduktion i affald

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Medicinbægre

KORT INTRODUKTION

Der bliver dagligt brugt medicinbægre i store mængder. De kan ikke undværes. Men det er muligt at reducere CO₂ aftrykket og affaldsmængden ved at vælge en mere miljøvenlig variant. Der er nu to alternativer til det nuværende medicinbægre i plastik:

- Et i pap, som både kan bruges til piller og flydende medicin
- Et i papir, som kan bruges til piller

SÅDAN GØR I

1. Vurder og beslut, om I kan bruge et eller begge miljøvenlige medicinbægre
2. Vurder om det er muligt at bruge papirbægeret til piller og papbægeret til flydende medicin. Det vil give jer den største CO₂ reduktion
3. Informer kollegerne om de nye medicinbægre og om jeres nye arbejdsgang – især hvis I vælger at have begge medicinbægre
4. Informer den brikansvarlige, så I kan få udskiftet jeres brik og få tilføjet det/de nye varenumre.

FAKTA

Papirbæger: Varenummer 1999907613. OBS: Der er ikke et tilhørende låg til papirbæger. Papbæger fra leverandør B2B: F.eks. varenummer Med-bæger-1oz-bag-gul samt tilhørende låg varenummer rpet-lid-44mm. Skriv *medicinbæger* i søgefeltet i SAP for at se alle varianter.

MILJØ OG KLIMA

Produktionen af medicinbægre i pap påvirker miljøet mindre end medicinbægre i plastik, særligt i produktionsfasen. Det mest hensigtsmæssige for både miljø, affald og økonomi vil være at bruge papirbægre til piller og papbægre til flydende medicin.

HYGIEJNE

Der ændres ikke ved arbejdsgange, og medicinbægrene bruges kun én gang. Derfor er der ikke øget infektionsrisiko forbundet med skift af medicinbægre.

ARBEJDSMILJØ

Der er ikke umiddelbart arbejdsmiljømæssige fordele eller ulemper ved initiativet.

PATIENTSIKKERHED

Anvendelsen af forskellige medicinbægre til henholdsvis flydende medicin og piller kan medføre risici. Forveksling af papir- og papbægre kan opstå ved medicindispensering, hvilket kan resultere i lækage, hvis papirbægret utilsigtet anvendes til væsker i stedet for papbægret, som er designet til væsker. Dette kan føre til, at patienten ikke indtager den korrekte mængde medicin, hvis bægrene forveksles og fejlen ikke opdages før medicinadministration. Det er afgørende at være opmærksom på denne risiko og implementere arbejdsgange der sikrer, at korrekte medicinbægre vælges og dermed bidrager til at forbedre patientsikkerheden.

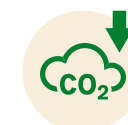
ERFARINGER MED INDSATSEN

“At være med til at teste nye produkter, som er for et bedre miljø, var en spændende mulighed. Jeg har testet papirmedicinbægret til både yngre og ældre indlagte patienter. Til den ældre patient kan det være lidt udfordrende med papirversionen som skal tilvænnens. Det er fantastisk at papbægret kom med som et ekstra eller alternativt supplement. Når der f.eks. skal dispenseres flydende oral medicin, vil det nok være papversionen jeg tænker man vil foretrække. Med begge muligheder tror jeg nemt man vil kunne ændre fra de mange plastik engangs medicinbægre til disse to meget mere miljøvenlige muligheder. Jeg er sikker, på det vil blive mødt af både patienter og medarbejdere med stor forståelse og velvilje til forandringen. Jeg vil opfordre til at få forandringen iværksat på de afsnit, hvor jeg har min gang, i samarbejde med de forskellige ledelser. Sammen skal vi gøre en forskel også for vores miljø”.

Annelie Flygenring Thomsen, Farmakonom

Klinisk Farmaceutisk Service, Amager Hvidovre Hospital

✉ annelie.flygenring.thomsen@regionh.dk ☎ 40214631

31%

reduktion i CO2e

Beregningerne er baseret på en udskiftning af 5000 stk. plastik medicinbægre med 5000 stk. papir medicinbægre.

47%

reduktion i affald

23%

**økonomi
reduktion**

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på ”Den Grønne Håndbog”

Medicindoseringsæsker

KORT INTRODUKTION

Der bliver dagligt brugt engangsmedicindoseringsæsker i store mængder. De kan ikke undværes – men det er muligt at reducere CO₂ aftrykket og affaldsmængden ved at vælge en mere miljøvenlig variant, som er produceret i pap fremfor den nuværende i plastik. De nye miljøvenlige doseringsæsker er testet på forskellige hospitaler og specialer i Region Hovedstaden. OBS de nye doseringsæsker er IKKE godkendt til udskrivelser, hvor der er behov for hjemmesygepleje til medicinadministration, da æsken ikke kan lukkes igen efter, at den har været anbrudt.

SÅDAN GØR I

1. Vurder og beslut hvilke patientforløb, der kan overgå til den miljøvenlige doseringsæske i pap
2. Print foldmanualen ud og laminér den, så den er tilgængelig i medicinrummet
3. Vær opmærksom på, at æsken bliver foldet i den rigtige retning – jfr. foldmanualen
4. Sørg for at personalet kender arbejdsgangen og foldeteknikken for de nye doseringsæsker – evt. via et personalemøde og i et nyhedsbrev
5. Informer jeres brikansvarlige, så I kan få lavet en brik med varenummer på de nye medicindoseringsæske og evt. få fjernet brikken med de nuværende doseringsæske.

FAKTA

Engangsmedicindoseringsæske i pap: Varenummer 1010002455

Tilhørende medicindispenser: Varenummer 1999919629

Nuværende medicindoseringsæske i plastik: Skriv *doseringsæske* i søgefeltet i SAP for at se alle varianter.

MILJØ OG KLIMA

Ved at overgå til den nye medicin doseringsæske i pap er det på længere sigt muligt at spare CO₂ samt reduktion af den samlede affaldsmængde. CO₂-udledningen svarer til en besparelse på 2 poser formalet og ristede kaffebønner.

HYGIEJNE

Tilhørende medicindispenser skal håndteres og opbevares rent. Den skal rengøres en gang daglig enten i vaskedekontaminator eller med en for-doseret rengøringsklud.

ARBEJDSMILJØ

Testforløbene af papdoseringsæskerne viste, at tidsforbruget for at samle en plastisk doseringsæske sammenlignet med at folde en pap doseringsæske er meget det samme. Til at begynde med kræver det lidt øvelse at lære foldeteknikken for papdoseringsæsken at kende.

PATIENTSIKKERHED

Medicindoseringsæskerne kræver, at man bruger den rette foldemetode og dispenserings teknik, og at man kontrollerer, om der ligger medicin tilbage i æsken. Det er afgørende at være opmærksom på disse risici og sikre oplæring af personalet med henblik på korrekt brug af æskerne.

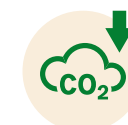
ERFARINGER MED INDSATSEN

"Som afdeling er vi glade at have deltaget i testforløbet af miljøvenlige medicin doseringsæske. Det var en vellykket test med et skridt mod en mere bæredygtig fremtid, som er motiverende både for vores personale og patienter".

Anne Cathrine Trock Bräutigam, Oversygeplejerske

Afd. for Kvindesygdomme, Graviditet og Fødsler
Herlev og Gentofte Hospital

✉ anne.cathrine.trock.brautigam@regionh.dk ☎ 38689463

5,5 KG
CO₂ reduktion

Beregningerne er baseret på en udskiftning af 500 stk. plastik doseringsæske med 500 stk. pap doseringsæske.

5,5 KG
reduktion i affald

CA. 2 KR
prisstigning pr. stk.

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Nyrebakke

KORT INTRODUKTION

Nyrebakker anvendes til mange forskellige formål f.eks. prøvetagning, PVK anlæggelse, organisering på sengestuen eller andre procedurer. Ved helt at undvære nyrebakken og i stedet overgå til at bruge et procedurebord eller en miljøvenlig version er der potentiale for en reduktion af klimabelastningen og affaldsmængden. Der blev i 2022 indkøbt 1.580.840 stk. nyrebakker.

SÅDAN GØR I

1. Kortlæg procedurer/arbejdsgange hvor I anvender nyrebakken
2. Overvej om nyrebakken helt kan undværes og man i stedet kunne anvende et eksisterende procedurebord/rullebord. Hvis bakken ikke kan erstattes af bordet så overvej da om en af de mindre og miljøvenlige varianter kan erstatte den store nyrebakke
3. Vælger I en af de to tilgængelige mindre engangsvarianter kan I bestille dem i SAP
4. Informer jeres brikansvarlige, så I kan få oprettet en brik med varenummer på de mindre nyrebakker og evt. få fjernet brikken med den nuværende nyrebakke.

FAKTA

Nuværende nyrebakke (25x15x45 cm): Varenummer 104436

Mellem nyrebakke/Meditainer (22,5X13,5X1,9 cm): Varenummer 7138-2

Lille Nyrebakke/Meditainer (18x9X1,9 cm): Varenummer 7135-1

MILJØ OG KLIMA

En reduktion i forbruget af engangsnyrebakker ved i stedet at anvende procedurebord giver den største reduktion i både affaldsmængde og CO₂-udledning idet vi minimerer det forbrug vi har i dag. Men også udskiftning til mindre engangsnyrebakker er en fordel. Beregningerne er lavet på en overgang fra det samlede forbrug af de store engangsnyrebakker i str. 25x15x45 cm til de små nyrebakker i **str. 18x9x1,9cm**.

CO₂-udledningen svarer til 161 computerskærme.

HYGIEJNE

Rengøring af procedurebord skal foretages efter hvert brug med en for-doseret rengøringsklud. Ved synlig forurening eller spild af biologisk materiale skal der først rengøres og efterfølgende desinficeres.

ARBEJDSMILJØ

Et reduceret forbrug og/eller overgang til mindre nyrebakker vil medføre en reduktion i affald og dermed færre tømninger af affaldsspande på patientstuen og i skyllerummet. Et reduceret forbrug af nyrebakker vil i stedet blive erstattet af arbejdsgange som aftørring samt skub/træk af procedurebord.

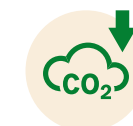
ERFARINGER MED INDSATSEN

"Arbejdet med grøn omstilling er en vigtig dagsorden i vores hverdag og vi er nysgerrige på at teste nye mere miljøvenlige produkter. Vi har bl.a. testet nogle mindre bakker som erstatning for de vanlige nyrebakker, da der er potentiale for en reduktion i miljøbelastning og affaldsmængde eftersom det er et mindre produkt. Det kræver nogle gange en tilvænning at ændre produkter, som vi har anvendt i mange år og egentlig er glade for. Men med fokus på den grønne omstilling er vi villige til at prøve nye arbejdsgange og det har været en øjenåbner for os, at vi skal være obs på hvad vi reelt har brug for og ikke bare bruger det vi altid har brugt. Vi anvender de nye mindre nyrebakker til bl.a. opbevaring af personlige ejendele".

Margit Bodil Bahnsen, oversygeplejerske

Afdeling for Røntgen og Skanning 2023, Rigshospitalet

✉ margit.bahnsen@regionh.dk ☎ 35459432

71 TON
reduktion i CO₂

Beregningerne viser potentialet for regionens samlede årlige forbrug ved at overgå til en mindre variant.

18 TON
reduktion i affald

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Operationstæppe

KORT INTRODUKTION

Operationstæpper anvendes dagligt i store mængder og kan ikke undværes. Der er mulighed for at reducere CO₂ aftrykket og affaldsmængden ved at anvende et mindre operationstæppe, hvor det vurderes muligt.

SÅDAN GØR I

1. Lav en vurdering og tag en beslutning om hvilke patientforløb, der kan overgå til anvendelse af et mindre operationstæppe
2. Opdater jeres VIP vejledning med den nye anbefaling/retningslinje
3. Informer den brikansvarlige, så I kan få oprettet en brik med varenummer på det mindre operationstæppe
4. Informer servicepersonalet om den nye arbejdsgang (hvis det er dem som klargør til nye operationer).

FAKTA

Mindre operationstæppe; Engangstæppe, DANISH HEALTHCARE ApS, størrelse 130x110 cm. Varenummer 6004

Nuværende operationstæppe; Engangstæppe, Abena Classic, 220x150cm. Varenummer 1000001424

MILJØ OG KLIMA

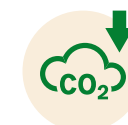
CO₂-udledningen svarer til en flyvetur fra København til Malaga.

HYGIEJNE

Ved at anvende et operationstæppe som passer til patientens behov undgår man, at tæppet er for stort og kommer i berøring med gulvet.

ARBEJDSMILJØ

Anvendelse af mindre operationstæpper hvor muligt har ikke nogen umiddelbare arbejdsmiljømæssige konsekvenser, men vil medføre flere arbejdsgange for f.eks. den brikansvarlige, som vil opleve at der skal holdes øje med et ekstra produkt, som skal bestilles hjem og fyldes op. Det vil være en fordel at der generes mindre affald.

445 KG
reduktion i CO₂

Beregningerne er baseret på en udskiftning af 500 stk. store operationstæpper med 500 stk. små operationstæpper.

64 KG
reduktion i affald

32 %
økonomisk
besparelse

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Patientlabels

KORT INTRODUKTION

Dagligt kasseres et stort antal af ubrugte patientlabels. Mange afdelinger printer labels hvor der ofte kun bruges få eller slet ingen labels. Print af unødvendige labels belaster miljøet og kræver at personale bruger tid på at printe. Man kan derfor med fordel spare CO₂, økonomi, affald og tid ved at reducere forbruget af labels.

SÅDAN GØR I

1. Overvej om der er patientforløb hvor I helt kan undvære at printe labels? Måske printes der fordi I altid har gjort det og ikke fordi der nødvendigvis er behov for det? Husk at undersøge om der kunne være andre i patientforløbet, som bruger de labels du printer
2. Genbrug. Hvis I alligevel printer PTB til f.eks. blodprøver, kan man bruge de etiketter fra PTB med navn og CPR-nr. i stedet for at printe et separat ark patientlabels
3. Handleplan for implementering udarbejdes i afdelingen samt evt. samarbejdsafdelinger.

FAKTA

Patientregistreringsetiketter: Varenummer 112686

MILJØ OG KLIMA

Ved at bruge færre patientlabels vil I med denne indsats reducere din afdelings miljøbelastning ved at spare på strøm, toner, labels ark. Derudover nedbringes affaldsmængde og der spares på økonomi.

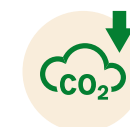
CO₂-udledningen svarer til 17 l øko letmælk.

ARBEJDSMILJØ

Der er ikke umiddelbart arbejdsmiljømæssige fordele eller ulemper ved initiativet.

PATIENTSIKKERHED

Undersøg, om det er muligt, at undvære labels i det enkelte patientforløb, uden at gå på kompromis med patientsikkerheden. Sørg altid for, at muligheden for sikker patientidentifikation opretholdes, og vurder nøje, om identifikationen kan finde sted på pålidelig vis uden brug af ekstra labels. Prioriter altid patienternes sikkerhed, selv når der implementeres ændringer i arbejdsgange for at reducere labelforbruget.

15 KG
reduktion i CO₂
ved 500 stk.

5,2 KG
reduktion i affald
ved 500 stk.

300 KR
økonomisk besparelse
ved 500 stk.

Du kan læse mere
om håndbogen på
Intranettet ved at
søge på "Den Grønne
Håndbog"

Plastik sengeovertræk

KORT INTRODUKTION

Initiativet går på at reducere brugen af plastik sengeovertræk, som anvendes på alle rene hospitalssenge, juniorsenge og vugger.

SÅDAN GØR I

1. Kortlæg hvor hospitalssenge transporteres direkte fra sengevasken ind på en patientstue uden at gøre ophold på fællesarealer undervejs
2. Inddel området ved sengevasken, så senge der transporteres direkte ind på en patientstue stilles ét sted, og senge der skal stå på fællesarealer et andet sted med plastikovertræk
3. Stop brugen af sengeovertræk på de senge, der skal transporteres direkte ind på en patientstue
4. Informer de berørte afdelinger om ændringen.

MILJØ OG KLIMA

Der er store miljømæssige fordele ved at reducere brugen af plastik sengeovertræk så mange steder som muligt. CO₂-udledningen svarer til 1.200 kg ristede kaffebønner, formalet.

HYGIEJNE

Når (opredte) senge transporteres direkte fra sengeredning til patientstue er det hygiejnisk forsvarligt at transportere uden plastik sengeovertræk. Alle senge der opbevares på fællesarealer skal fortsat tildækkes. Senge der først reds op på stuen kan altid fragtes uden overtræk.

ARBEJDSMILJØ

Et reduceret forbrug af plastiksengeovertræk vil kunne sænke de fysiske arbejdskrav og medføre færre ikke-ergonomiske stillinger, fx buk, vrid og stræk. Derudover er det også en tidsbesparende faktor både for medarbejderen som sætter/fjerner plastikovertræk fra sengene, varemottagelse og håndtering af ruller samt bortskaffelse.

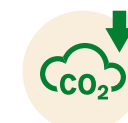
ERFARINGER MED INDSATSEN

"Vi har i løbet af det seneste års tid reduceret forbruget af plastiksengeovertræk markant og bruger det i dag kun i få tilfælde. Alle medarbejderne er meget opmærksomme på de nye arbejdsgange, som vi har implementeret for at reducere forbruget af plastiksengeovertræk. Vi har vundet noget ekstra tid, som vi kan bruge på andre ting og vi slipper også for unødige buk og stræk, som der er ved at dække sengene med plastik. Når vi kommer kørende med hospitalssenge rundt i huset, så er der også kun positiv opbakning fra plejepersonale, da de ligeledes oplever at spare tid ved et fjerne plastikken og samtidig er med til at gøre en forskel for den grønne omstilling. Vi står nu et sted, hvor vi er glade og stolte over at være med til at reducere regionens klimabelastning".

Louis Gerner Bonde, portør

Facility Management Afdeling, Frederikssund Hospital.

✉ louis.gerner.bonde@regionh.dk 📞 21281554

37 KG
reduktion i CO₂

Beregningerne viser potentialet ved at reducere brugen med én rulle, som indeholder 95 stk. plastik sengeovertræk til hospitalssenge.

11 KG
reduktion i affald

318 KR
økonomisk besparelse

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Procedurepakker

KORT INTRODUKTION

Initiativet sætter opmærksomhed på indholdet i procedurepakkerne. Der kan potentielt optimeres i forhold til behov/spild, om der findes flergangsvarianter således at produkterne kan bruges længere, mere miljøvenlige varianter samt indhold af kemikalier som f.eks. blødgørere (ftalater).

SÅDAN GØR I

1. Lav en vurdering af om der jævnligt kasseres artikler fra procedurepakkerne
2. Er procedurepakken kundetilpasset? Så har I mulighed for at ændre indholdet efter eget ønske
3. Tag kontakt til leverandøren og følg vejledningen til højre
4. Opdater jeres VIP vejledning/fremstillingskort i henhold til ny arbejdsgang.

FAKTA

Procedurepakker anvendes mange steder i regionen. Nogle er særligt tilpassede de enkelte afdelinger/specialer, andre er generelle.

MILJØ OG KLIMA

Procedurepakker kan give en reduktion i emballage da flere artikler kan pakkes i samme indpakning. Derudover kan der være stort potentiale for reduktion af CO₂, affald og økonomi, hvis man undgår spild af overskydende produkter, som ikke kan anvendes hver gang i procedurepakken.

VEJLEDNING

1. Fjern komponenter som ikke bruges hver gang.
2. Overvej om komponenter bruges af vane men ikke reelt er nødvendige.
3. Tilføj komponenter som plukkes fra hylderne hver gang.
4. Reducer emballage i kittet.
5. Overvej om der er komponenter som kan erstattes af flergangs i stedet for.
6. Vælg miljøvenlige alternativer, f.eks. papir eller pap i stedet for hård plast.
7. Efterspørg produkter fri for hormonforstyrrende stoffer, hvis de opfylder samme kliniske behov – man kan se efter pht logoet på pakningen da det er mærkningspligtigt hvis der er produkter i pakken som indeholder klassificerede ftalater.
8. Undgå engangselektronik.
9. Efterspørg plast uden farvestoffer, det reducerer brug af kemikalier samt øger mulighed for genanvendelse.

HYGIEJNE

Jo færre åbninger af emballage, jo mindre risiko for kontaminering.

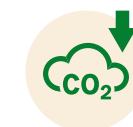
Kontakt: Charlotte Holck Larsen, funktionsansvarlig operationssygeplejerske

Afdeling for Bedøvelse, operation og intensiv terapi – OP1

✉ charlotte.holck.larsen@regionh.dk ☎ 38681867

HVOR MEGET

kan I reducere i CO₂ og affald hos jer?

? KG
reduktion i CO₂

? KG
reduktion i affald

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

Brug mindre

Reduktion af plastikposer i små affaldsspande

KORT INTRODUKTION

Små affaldsspande er nødvendige for at man kan komme af med skrald. Men behøver vi så mange? Små affaldsspande på f.eks. kontorer ses ofte med usorteret indhold som f.eks. restaffald, plastik og papir. Spandene tømmes ofte af pleje- eller servicepersonale selvom de ikke er fyldte, hvormed der kommer et stort forbrug af plastikposer. Man kan derfor med fordel reducere CO₂ og økonomi ved at reducere mængden af små affaldsspande.

SÅDAN GØR I

1. Overvej i hvilke rum de små affaldsspande kan undværes. Særligt i kontorområder er der ofte stort potentiale. Overvej også om I kan nøjes med at tømme skraldespande ved behov og ikke som rutine i forbindelse med rengøring
2. Udvælg de rum hvor der forsat skal være små affaldsspande og informer pleje- og servicepersonale om de nye "affaldsstationer"
3. Undersøg om I har diverse beholdere til affaldssortering i f.eks. skyllerum, så det giver en ekstra gevinst for personalet i form af korrekt sortering, at fjerne de små affaldsspande.

FAKTA

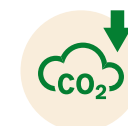
Hvis din afdelingen endnu ikke er kommet i gang med at affaldssortere er der hjælp at hente på intranettet under **Service > Affald, genbrug og donation > Affald** med mulighed for at vælge eget hospital.

MILJØ OG KLIMA

Indsatsen med færre skraldespande medfører et reduceret forbrug af plastikposer. Det vil være medvirkende til at nedbringe din afdelings miljøbelastning. Beregningerne er lavet på forbrug af 50 stk. plastikposer, der bruges i de små skraldespande. CO₂-udledningen svarer til 2 l øko letmælk.

ARBEJDSMILJØ

Et reduceret antal af små affaldsspande nedsætter antallet af tømninger for pleje- eller servicepersonale. Dette vil kunne sænke de fysiske arbejdskrav i forbindelse med tømning og potentielt være en tidsbesparende faktor. Et opmærksomhedspunkt vil være på, om der kommer tungere løft ved tømning af spande.

1,43 KG
reduktion i CO₂
ved 50 stk.

0,38 KG
reduktion i affald
ved 50 stk.

4,57 KR
økonomisk besparelse
ved 50 stk.

Du kan læse mere
om håndbogen på
Intranettet ved at
søge på "Den Grønne
Håndbog"

Brug længere

Tudkop

KORT INTRODUKTION

Tudkopper anvendes på mange afdelinger og er nødvendige for svækkede patienter i drikkesituationen. Hvis man kan reducere forbrug af engangstudkopper og overgå til vaskbare flergangskopper opnår man forbedret kvalitet af koppen, reduktion af CO₂ og affald samt en økonomisk besparelse. Der blev i 2022 indkøbt 1.070.750 stk. engangstudkopper.

SÅDAN GØR I

- 1. Undersøg vaskefaciliteter:** Flergangstudkopperne skal kunne vaskes i en opvaskemaskine der er beregnet til service
- 2. Overvej arbejdsgange:** Hvem skal stå for at vaske kopperne i maskinen og sætte på plads?
- 3. Indkøb:** Når vaskefaciliteter og arbejdsgange er afklaret og på plads kan indkøb af flergangskopperne iværksættes
- 4. Implementer:** De nye flergangskopper samt arbejdsgange omkring vask implementeres. Brug evt. nyhedsbrev eller personalemøde til at informere personalet så alle ved at tudkopperne nu ikke skal smides ud men genbruges
- 5. Informer** din brikansvarlige, så I kan få oprettet en brik med varenummer på flergangstudkopper og evt. få fjernet brikken med engangstudkopper.

FAKTA

Engangstudkop og låg (Vare nr. 124944, 24947)

Flergangstudkop (Vare nr. 7753071)

MILJØ OG KLIMA

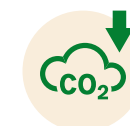
Et afsnit i RegionH har vaskefaciliteter og servicemedarbejder der kan vaske kopperne. Afsnittet kan erstatte 3750 engangskopper ved at indkøbe 30 flergangskopper, der kan anvendes i min. 2 år. Beregningerne er lavet på denne case og resultaterne er besparelserne ved at overgå fra engangs- til flergangstudkopper.

CO₂-udledningen svarer til 13 kg ristede kaffebønner, formålet.

HYGIEJNE

Service til patienter skal altid vaskes i opvaskemaskine ved en temperatur i slutskyllet på 80 grader.

Rent service til patienter opbevares i lukkede skuffer eller skabe og håndteres med rene hænder.

42 KG
reduktion i CO₂

Beregningerne er ved en udskiftning af 3750 engangskopper med 30 stk. flergangskopper.

47 KG
reduktion i affald

4.500 KR
økonomisk besparelse

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"